

30.11.2020

Julkinen

Säteilyturvallisuusneuvottelukunnan kokous 4/2020

Aika 26.11.2020 klo 12:00 – 14:40

Paikka Skype

Osallistujat Ylifyysikko Tiina Laitinen, pj
Professori Petro Julkunen, vpj
Yli-insinööri Kerttuli Helariutta
Tarkastuspäällikkö Antti Nurminen
Kalibrointi-insinööri Lasse Rantanen
Johtaja Tommi Laurinen (12:30 alkaen)
Pääjohtaja Petteri Tiippana
Johtaja Tommi Toivonen
Tarkastaja Antti Takkinen
Ylitarkastaja Katja Kojo, siht
Johtava asiantuntija Maaret Lehtinen, siht.

1 Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:05 ja totesi kokouksen päätösvaltaiseksi. Todettiin, että palopäällikkö Tomi Kuusamo toimii jatkossa Tommi Laurisen varajäsenenä Andreas Schneiderin luovuttua tehtävästä.

Varahenkilöiden osallistumisesta kokouksiin on tullut kysymyksiä puheenjohtajalle. Todettiin, että ei ole estettä sille, että varajäsen voisi osallistua kokoukseen. Kokouspalkkiota ei varahenkilö kuitenkaan voi saada, jos myös varsinainen jäsen osallistuu kokoukseen.

Todettiin, että kokous on päätösvaltainen ja hyväksyttiin esityslista.

2 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Kokousmuistio hyväksyttiin.

3 Lausuntoasiat

Ei lausuntopyyntöjä. Suoritteista perittävistä maksuista olisi pitänyt tulla lausuntopyyntö. Tommi Toivonen selvittää, millä jakelulla lausuntopyyntö on lähetetty ja onko jakelulista jäänyt vajaaksi.

4 STN:lle tulleet yhteydenotot

Ei yhteydenottoja.

30.11.2020

Julkinen

5 Kysely STA:n käytöstä

Kerttuli Helariutta esitteli koostetta saaduista vastauksista. Vastausten perustella vaikuttaa siltä, että järjestely toimii kohtuullisen hyvin. STA-palveluiden hintataso ei ole vakiintunut vaan vaihtelee huomattavasti kuten myös sopimuksen pituus. Usein STA-palveluita tarjoava taho vaatii jatkuvaa sopimusta. STA-palvelua on käytetty lähinnä turvallisuusarvion tekemiseen eikä tunnistettua tarvetta muuhun ole suurimmalla osalla. Pienet toimijat kokivat epätasa-arvoiseksi menettelyn, jossa kustannukset ovat pienelle toimijalle samat kuin isommalle ja ne koetaan pienten toimijoiden osalta kohtuuttomaksi. Avovastauksissa oli esitetty toiveita STUKille sekä samalla esitetty jonkin verran kritiikkiä STUKin nykyisestä roolista. Koosteen tekemiseen on käytettävissä yhteenvetotietoa, mutta selvitetään lisäksi, saako vastauksista tarkempia tietoja. Jälkikäteen selvisi, että Webropolista saa vielä tarkemman raportin.

Keskustelussa todettiin, että vastauksia kyselyyn saatiin runsaasti, joten vastauksista saa hyvän kuvan tilanteesta. Todettiin myös, että tiedottaminen on tärkeä asia ja on hyvä miettiä, miten tavoitetaan myös ne toimijat, jotka eivät ole aktiivisesti keskusteluissa mukana. Vastauksista saatiin myös tietoa siitä, mitä asioita Sammion (=ohjetietokanta) sisällön tuottamisessa on huomioitava.

Todettiin, että STA-asia on uusi ja kysely tehty sellaisessa vaiheessa, jossa toiminnanharjoittajilla on ollut painetta tehdä turvallisuusarvioita kiireellä. Todennäköisesti vastaukset olisivat myöhemmin erilaisia, kun STA:n käyttö olisi vakiintunut enemmän muun tyyppiseksi asiantuntijapalveluksi. Jotta asiat etenevät toivottuun suuntaan, tarvitaan myös motiivointia ja perusteluita siitä, miksi ja mihin STA tarvitaan, sillä nyt STA:ta käytetään osassa paikoista vain, koska laissa niin määrätään.

Webinaareille on tunnistettu tarve, kun neuvottelupäiviä ei ole pidetty. Teollisuuden ja tutkimuksen STA:ille tarkoitus järjestää joulukuussa kaksi parin tunnin mittaista webinaaria ja niistä saatavien kokemusten ja oppien perusteella voidaan harkita jatkoa mahdollisesti eri kohderyhmille.

Päätettiin, että STN tekee yhteenvedon vastauksista, joka lähetetään kaikille, joille kysely meni. Yhteenvedossa nostetaan esille niitä asioita, joita STN katsoo tärkeäksi edistää. Tämän jälkeen STUK voi omalla tiedotteellaan ottaa omalta osaltaan kantaa kyselyn tuloksiin. Kerttuli Helariutta lupautui tekemään kommentoitavan version yhteenvedosta, joka sitten viimeistellään sähköpostillakierroksen avulla. Tarkoitus on, että yhteenvedo saadaan lähetettyä tammikuun 2021 aikana.

6 Korkea-aktiivisten lähteiden kuljetus

Antti Takkinen piti esityksen turvallisuuslupaa vaativien radioaktiivisten aineiden maantiekuljetuksia. Turvallisuuslupa tarvitaan korkea-aktiivisten umpilähteiden maantie- ja raidekuljetuksiin ja kuljetuksen suorittajan on ilmoitettava näistä kuljetuksista etukäteen. Toistaiseksi voimassa olevia turvallisuuslupia kuljetuksiin on

30.11.2020

Julkinen

kolme kappaletta. Kuljetuksissa vaadittavia pätevyysvaatimuksia ovat turvallisuusneuvonantaja (TNA), joka voi toimia säteilyturvallisuusvastaavana (STV), säteilyturvallisuusvastaava (STA), jolla on oltava TNA-pätevyys sekä ADR-ajoluvat.

Antti Nurminen kertoi tarkemmin käytännön kuljetustoiminnasta ja tilanteesta yleisesti. Tyypillisesti kuljetukset liittyvät säteilylähteiden vaihtoon tai kuvaustoimintaan. Teollisuuden säteilytoimintaan liittyviä kuljetuksia tekee pääsääntöisesti kaksi yritystä ja näillä kuvauksiin käytettävät lähteet sijaitsevat paikoissa, jossa enemmän kuvataan (jalostamot yms.) mikä vähentää kuljetustarvetta. Terveysturvallisuuden säteilytoimintaan liittyviä kuljetuksia tekee yksi yritys. Jos tarvitaan ulkopuolinen STA, niin ostopalvelun kustannuksia ei käytännössä saa siirrettyä kuljetusten hintoihin.

Todettiin, että säteilylain vaatimus on, että kuljetuksissa STA:lla on oltava myös TNA-pätevyys eikä tämä ole linjassa sen kanssa, että STA-pätevyys teollisuudessa ja tutkimuksessa on varsin yleisluontoinen pätevyys. Tällä hetkellä kuljetuksia koskeva täydentävä vaatimus on ainoa täydentävä vaatimus STA:lle. Keskusteltiin, tulisiko jättää toiminnanharjoittajan ja STA:n harkinnan varaan riittävä osaaminen neuvojen antamiseen vastaavasti kuin muissakin STA-tehtävissä. Päätettiin, että kun laki seuraavan kerran avataan, on syytä keskustella TNA-vaatimuksen tarpeellisuudesta, mikäli muita vastaavia vaatimuksia ei lainsäädännössä jatkossakaan ole.

7 Toimintaohjelman päivitys

Toimintaohjelma tehty syksyllä 2019, joten päivitettävä.

Tommi Toivonen kertoi tilanteesta sekä turvallisuusajattelun että ionisoimattoman säteilyn osalta.

Turvallisuusajattelulla tarkoitetaan turvallisuuskulttuuria. Säteilylaissa yleinen vaatimus ja tarkemmat määräykset antaa STUK. Laissa ollut valtuutus ei ole riittävän laaja tarvittavien määräysten antamiseen ja valtuutuksen laajentaminen on menossa. Aiheen tarkempi esittely olisi hyvä ajoittaa siihen, kun luonnos STUK määräyksestä on lausunnolla keväällä/kesällä 2021.

Ionisoimattoman säteilyn osalta on ollut ajatuksena, että samalla kerralla pidettäisiin Jonne Naaralan esitys sekä heidän Kuopion toimitilojensa ja toimintojen esittely. Koronan vuoksi on kuitenkin parempi, että esitys pidetään etäkokouksessa huhtitoukokuussa 2021 ja tutustuminen siirretään myöhäisempään ajankohtaan.

Lähiaikoina on tulossa useita määräyksiä lausunnolle yhtäaikaaisesti. Myöhemmin tulossa vielä muita määräyksiä, joita varten tarvitaan lakiin valtuuden muutos.

Toimintaohjelmaan lisätään kohta, että STA-kysely toistetaan muokattuna syksyllä 2021.

30.11.2020

Julkinen

8 Muut asiat

Neuvottelukunnan jäsenten sidonnaisuusilmoitukset on palautettava pikaisesti, jos se joltakulta vielä puuttuu. Sihteereiltä saa tarvittaessa lisätietoa asiasta.

Jatkossa käytetään Teamsia säteilyturvallisuusneuvottelukunnan kokousten järjestämiseen.

Jäsenvaihdokset todetaan kokouksissa, sihteerit päivittävät jäsenasiat STUKin nettisivuille. Tommi Toivonen selvittää STM:stä onko sen suuntaan virallista menettelyä. Myöhemmin selvisi, että STM:n on tehtävä jäsenmuutoksista ilmoitus (Helena Korpiselle) ja ministeri vahvistaa muutokset.

9 Seuraavat kokoukset

Kevään kokoukset pidetään etäkokouksina. Seuraava kokous pidetään maanantaisin klo 8:30 - 11:30 seuraavina päivinä: 25.1.2021, 12.4.2021 ja 7.6.2021.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:40

Jakelu Säteilyturvallisuusneuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet, sihteerit ja Tommi Toivonen

Liite

Tiina Laitinen
puheenjohtaja

Maaret Lehtinen
sihteeri